

Kotieläintilan huoltovarmuus

Maatilan varautumiskoulutus 26.1.2021

**Ylitarkastaja Arja-Liisa Sikiö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto/ työsuojelu**

Kotieläintilan huoltovarmuus

Tavoitteena maatila, jonka toiminta on varmistettu kaikissa tilanteissa. Omaehtoista toimintaa, jolla tilat pyrkivät huolehtimaan liiketoimintansa jatkuvuudesta sekä tarvitsemiensa tuotteiden ja palveluiden saatavuudesta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

- Maatilan oman olemassaolon ja toiminnan varmistaminen
- Suomen elintarvikehuoltovarmuuden varmistaminen

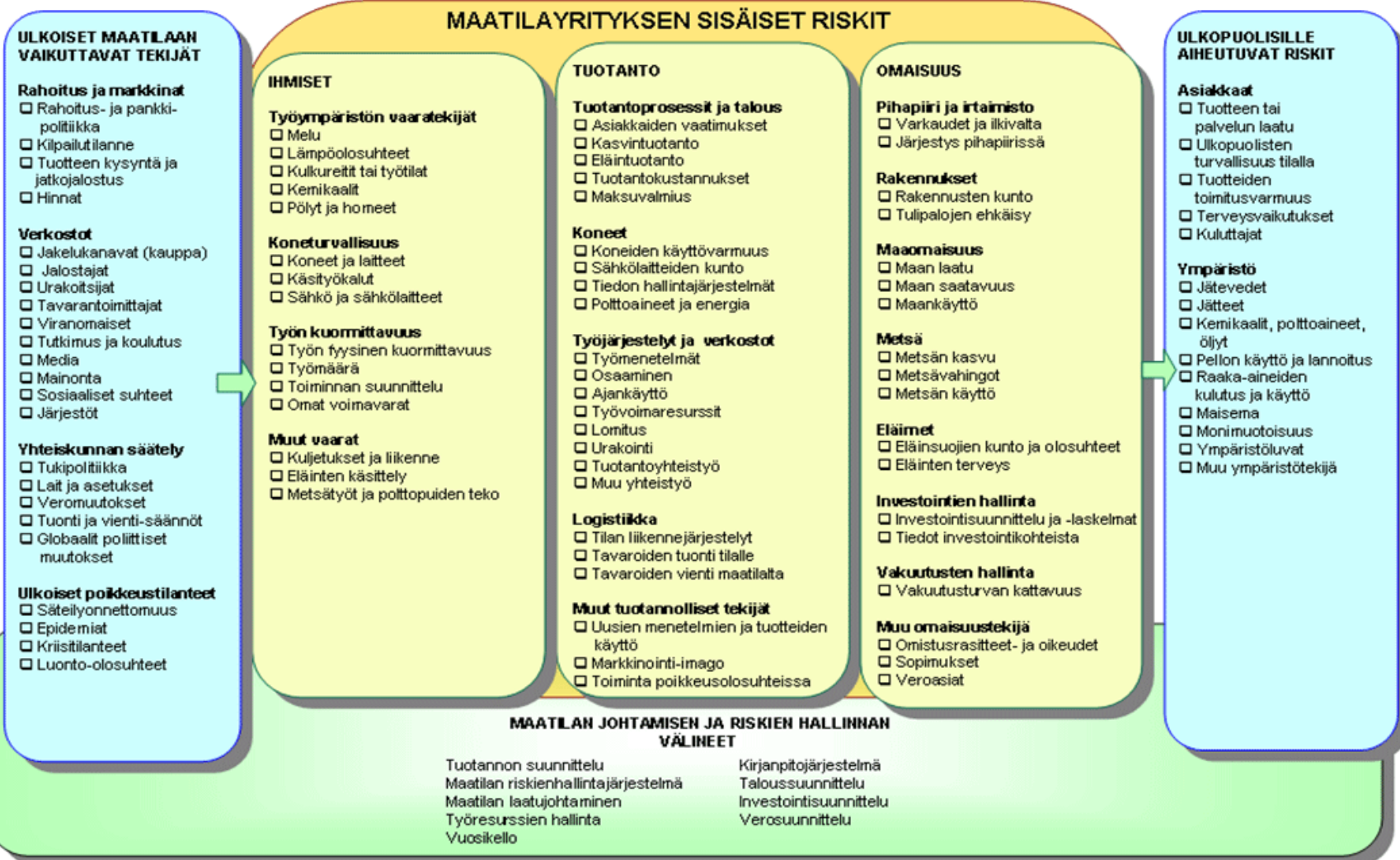
Toiminnan jatkuvuuden riskejä

Asioita, jotka yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa voivat uhata maatalan toiminnan jatkuvuutta

- Sisäiset riskit (asiat, joihin maatila voi itse vaikuttaa suoraan)
- Ulkoiset riskit (vaikutusmahdollisuuden vähäisiä, vaativat silti varautumista)
- Ulkopuolisille aiheutuvat riskit (vaikutusmahdollisuudet yleensä hyvät)

Maatilan riskikartta

© Maaturva-hanke, MTT, VTT

Mistä lähteä liikkeelle?

- Mitä tilalla tehdään?
- Miten tehdään?
- Ketkä tekevät?
- Määriteltävä kriittiset tehtävät ja tekijät

- Tuotantoeläimet
- Rakennuskanta
- Koneet ja laitteet
- Pihapiiri, irtaimisto
- Pellot, metsät (maaomaisuus)/Ympäristö

Dokumentointi!

- työohjeet
- huolto-ohjeet
- perehdyttäminen
- pelastussuunnitelma
- toimintaohjeet poikkeustilanteisiin
- sopimukset

Asiat tärkeysjärjestykseen

- Kriittiset tehtävät (eläinten hoito, sähkön saannin varmistaminen, vedentulon varmistaminen...)
- Katastrofitilanteessa – mikä on tärkeintä (perhe, työntekijät, eläimet, omaisuus?)
- Entä kun tilanne on ohi?

Sisäisiä riskejä maatalan toiminnalle

- Tapaturmat
- Sairastuminen
- Kemikaalit
- Biologiset tekijät
- Koneet ja laitteet
- Rakennukset
- Työntekijät
- Ulkomaalaiset työntekijät
- Nuoret työntekijät
- Kausityö
- Urakointi (konetyöt, rakentaminen jne)
- Yrittäjä/perhe

Ammattitaudit ja työtapaturmat

Ammattitauteja esiintyy eniten alkutuotannossa

- Myyräkuume (Puumala-virus)
- Pölyt (eläinperäiset ja muut eläinperäiset altisteet, kasvipäriset pölyt)
- Toistotyö

Työtapaturmat

- Maatalousyrittäjien tapaturmasuhde liki 3x kaikkiin palkansaajiin nähden!
- Eläintapaturmat
- Tapaturmat metsätöissä
- Koneisiin liittyvät tapaturmat
- Kulkemiseen liittyvät tapaturmat

Ulkoisia riskejä maatalan toiminnalle

- Rahoitus ja markkinat (pankit, kilpailijat, muutokset kulutuksessa...)
- Sääntely (kotimainen, globaali)
- Verkostot (jakelu, tavarantoimittajat, urakoitsijat, yhteistyöverkostot...)
- Kuljetukset, logistiikka
- Ulkoiset poikkeustilanteet/ ”Musta joutsen” (sääolosuhteet, epidemiat/eläintaudit...)

Ulkopuolisille aiheutuvat riskit

- Asiakkaat (tuoteturvallisuus ja laatu, asiakasturvallisuus tilalla, toimitusvarmuus...)
- Ympäristö (jätehuolto, peltojen/metsien käyttö ja lannoitus, maisematekijät/hajuhaitat > ympäristöluvat...)

Mikä on tärkeää?

- **Ennakointi:** vaarojen selvittäminen, riskien arviointi, aiemmista tapahtumista oppiminen (läheltä piti -tilanteet)
- Toimintasuunnitelmat poikkeustilanteisiin (sähkökatko, myrsky, tulva, tapaturma, sairastuminen, jne)
- Ensiapuvalmius (ensiaputaidot, ensiapuvälineet), pelastusvalmius (alkusammutuskalusto, pelastusteiden kunnossapito jne)
- Ulkopuoliset (lomittaja, eläinlääkäri, maitoauton kuljettaja, asiakkaat, roskakuski, maanrakennusurakoitsija...)
- Järjestys ja siisteys
- Kuka on vastuussa? Yrittäjä/työnantaja, työntekijä

Turvallinen maatila

- Liikkuminen tilalla ja sen ympäristössä
- Koneet ja laitteet – huolto ja erikoistilanteet
- Valaistus
- Kemikaalit
- Eläimiin liittyvät riskit
  - Tapaturmat
  - Zoonoosit
- Huoltovarmuus
  - Sähkö
  - Vesihuolto
  - Paloriskit
  - Sääilmiöt
  - Tietoliikenneongelmat
  - Kuka tuuraa yrittäjää?
  - Kokemattomat työntekijät
- ?

Tulevaisuuden uhkia

- ❑ Automaation ja etäkäytön lisääntyminen -> yksintyöskentelyn lisääntyminen, laitteiden huolto monimutkaistuu, kyberuhkat
- ❑ Työntekijöiden saatavuus (yhteisen kielen puuttuminen ja perehdyttämisen ongelmat; työntekijöillä ei enää maataloustaustaa)
- ❑ Vaihtelevat lämpötilat (vaikutus rakennuksiin, ihmisiin, liikkumisturvallisuuteen jne)
- ❑ Poikkeavat sademäärät (tulvat, kuivuus ->mm. liikkumisturvallisuus)
- ❑ Terveysriskit (mm. vektorivälitteiset taudit; hyönteisten, punkkien jne välityksellä lisääntyvät virukset, bakteerit, loiset)

Lisätietoa

- Työturvallisuuskeskus, Maatalousalat ja metsäala
- Luke, Maatilan riskienhallinta
- MTK, Turvallinen tila
- Huoltovarmuuskeskus, alkutuotantopooli
- Työsuojeluhallinto

Kiitos!

arja-liisa.sikio@avi.fi

www.tyosuojelu.fi